

Könyvismertetés

Szabadi Magdolna (2021). *A szociális kompetencia fejlesztésének lehetősége zeneterápiás eszközökkel a tanító- és tanárképzésben*. Budapest, ELTE TÓK, p. 140, ISBN 978-963-489-351-6

B. Zsoffay Klára

Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar Természettudományi Tanszék

„A szerző egy újszerű, számos lehetőséget magában rejtő pedagógiai területet mutat be könyvében. Fő célja annak hangsúlyozása, hogy már a pedagógusképzés során szükség van olyan fejlesztő programokra, amelyek egyrészt a hallgatók szociális kompetenciáját fejlesztik, másrészt abban nyújtanak segítséget számukra, hogy majd képesek legyenek leendő tanítványaik szociális készségeit és képességeit hatékonyan fejleszteni. Ebből kiindulva Szabadi Magdolna a szociális kompetencia érzelmi összetevőinek zeneterápiás eszközökkel történő fejlesztésére dolgozott ki egy programot tanító- és tanárjelöltek számára, amely úttörő vállalkozás a hazai pedagógusképzésben.” tömören fogalmazza meg Zsolnai Anikó a könyv hátlapján olvasható ismertetőben.

A mai társadalmi helyzetben az emberi kapcsolatok, valamint a kapcsolati háló kialakítása felértékelődik. Egy pedagógus személyes életében is fokozottan fontos a szociális kompetencia kialakítása és folyamatos fejlesztése, és ennek segítése a rábízott gyerekek, fiatalok fejlődésében is. Ehhez a hagyományos iskolai élet nem biztosít megfelelő körülményeket, és az általános pedagógusképzés sem teremt rá elég feltételt. Ezért különösen fontos egy olyan eszköz, amely szelíd, élvezetes, mindenki számára használható módon segíti ezt a fejlődést. Olyan lehetőséget teremt, amelyet felhasználhat a pedagógus a saját mentális, pszichés és szociális jóllétének fokozására, fenntartására, és segítséget is nyújthat vele a gyermekek számára. Fontos és előremutató lenne ennek, sőt akár több más technikának a bemutatása is, már a pályára való készülés idején, hogy fenntartható legyen a pedagógusok egészsége, és csökkenthető a kiégésük, mint ahogy az is, hogy az oktatási-nevelési intézmények egy-egy élő, működő közösséget alkothassanak – erről szól a kötet, amely így a maga nemében hiánypótló.

A könyv alapos, jól felépített, tulajdonképpen tankönyvnek is alkalmas. Először tisztázza a szociális kompetencia fogalmát, elemeit, valamint a fejlődésére ható tényezőket. Ezután a fejlesztési célokat tárgyalja, a fejlesztés törvényi fejlődését, majd bemutat több fejlesztési modellt, koncepciót, prog-

ramot, illetve a szociális kompetencia mérésének technikáit és módszereit. A harmadik részben a zene szociális kompetencia fejlesztésében betöltött szerepét mutatja be. Ezután a zeneterápiának szentel egy fejezetet, jól felépítve a fogalmi alapoktól a fejlődésén keresztül eljut a használt tréningekig, kísérletekig. Külön érdeme, hogy kitér a neurológiai háttérre is. Végül a munka legfontosabb gyakorlati része kerül bemutatásra: a zeneterápia bevezetésének kísérlete pedagógus hallgatók képzésébe, ami a maga nemében páratlan, sok tanulsággal szolgáló önálló kísérlet. Legvégül a szerző összegzi a kutatás pedagógiai jelentőségét, hasznát, illetve kitér a további kutatási és gyakorlati lehetőségekre is.

Bár a mű tartalmas történeti és elméleti részt, kontextusba helyezi a zeneterápiát, mégis az igazi értékét ennek a tanító- és tanárképzésben való felhasználhatósága adja, ebben az aspektusban nyújt a mű igazi újdonságot, és teremt alapot arra, hogy ez széles körben elérhető legyen, több pedagógus figyelmét felkeltse a zeneterápia felhasználása, illetve annak elsajátítása és tanítása iránt.

A pedagógusok személyes és szakmai integritását segítik a gyakorlatok, a felhasznált és tanított módszerek, melyek bevált hazai és nemzetközi trendet tükröznek. Mindezt a képzésben résztvevők saját élményekből tanulhatják meg.

A szerző bevált mérőeszközöket használ, a hatásméret vizsgálata tekintetében követi a nemzetközileg elfogadott kutatás-módszertani trendet.

A mű legfontosabb erénye és eredménye az az innováció, ahogy bemutatja a zeneterápia felhasználását a pedagógusképzésben. Ez alapjaiban adaptálható akár más hazai felsőoktatási intézményben, akár külföldön – nyilván a helyi sajátosságok figyelembevételével. Javasolható a módszer szélesebb körű alkalmazása, és folyamatos monitorozása, a változások, eredmények nyomon követése. Így egyre több, nemzetközi szinten is összevethető eredmény születhet, és szélesedhet a leendő pedagógusok szociális kompetenciájának fejlesztési lehetősége. Ez megtámogathatja a pályán lévő, és a pályára kerülő pedagógusok rezilienciáját.

A mű szerkezete logikus, áttekinthető, jól felépített. A téma minden aspektusát külön fejezetben tárgyalja, köztük a szociális kompetenciát, annak fejlesztését, a zeneterápiát, és ennek felhasználási lehetőségét. Ily módon felhasználható elméleti munkák forrásaként, szakirodalomként éppúgy, mint gyakorlati kézikönyvként.

Stílusa letisztult, könnyen értelmezhető, ezért az olvasóközönségbe éppúgy beleférnek a laikusok, a felhasználók, mint a szakemberek. Áttekintést ad azok számára, akik most kezdenek ismerkedni a zeneterápiával, de jó összefoglalást ad azok kezébe is, akik dolgoznak ezen a területen, és/vagy publikálnak a témában. Segítség lehet mind a zenei irányból érkezőknek, mind a szociális területen dolgozóknak.

A mű felvonultatja a témában legfontosabbnak tekinthető nemzetközi és hazai szakirodalmat, mind a neveléstudomány, mind a kognitív pszichológia

terén. Érdemes lenne ugyanakkor tágítani a hatásvizsgálatokat bemutató írások körét, illetve a klasszikus zenepedagógiai szakirodalom felhasználását.

Jómagam évtizedek óta a pedagógusképzésben dolgozom, ezalatt kialakult bennem a felismerés, hogy a pedagógusok számára a pályán az egyik legfontosabb dolog a szociális kompetencia. Bár én nem a zene felől közelítetek, nyitott vagyok bármilyen hatékony eszközre, amely ezt akár már a képzés során biztosítja vagy segíti. Ezért felfogásom szerint – a pedagógusjelöltek sokféleségét is figyelembe véve – érdemes teret nyitni minél többféle olyan módszerre, ami ezt lehetővé teszi. Ilyennek tartom például a zeneterápiát. Biológiaszakosként tudom, hogy a zenének hatása van az idegrendszerre. Bár ennek a mechanizmusa még nem teljesen ismert, a gyakorlatban való alkalmazásáról nagyon jó tapasztalatok vannak. Ezek a tapasztalatok a megismerési folyamatot is támogatják. Mivel a szerző stílusa a szakmai precizitás mellett is közérthető marad, a könyv maga alkalmas lehet mind zenei szakemberek, mind más területről érkezők számára a zeneterápia, illetve a zeneterápia felhasználásának jobb megismerésére.

B. Zsoffay Klára: <https://orcid.org/0000-0002-8841-4712>